

I
IN nomine Dei misericordis, cuius
nutu sermo recipit gratiam, & do-
ctrinam perfectam, & sicut scribi-
tur per Prophetam dicentem, Iu-
stus iudex est; Quia, Iustitia non
potest plenarie adimpleri propter hominum imbecil-
litatem memoria, & propter malitiam ei obuiam,
nisi vinculo scripturarum comprobetur, volumus
dictam Iustitiam propalare; quoniam est ei con-
stans, & perpetua voluntas, Ius suum unicuique
tribuere; Hac est enim illa Iustitia, super cuius so-
lium si Rex sederit, non obiurabit ei quidquam ma-
lignum. Hac est, qua firmat Imperia, Regna cor-
roborat, Principatus amplificat, auget, & multi-
plicat Ciuitates, & parit concordiam, nutrit pacem,
gentes, & populos regit in statu pacifico, & quieto.
Ad hanc ergo Iustitiam ministrandam, manutinen-
dam, & reddendam subiectis, vigilare, & insuda-
re tenentur ex debito vniuersi, & singuli, quibus
in ministerio, quam in ministerio populum guber-
nandi, & Ciuitatis, & in ministerio mittuntur.
Quapropter nos Marinus Falerio Potestas Pharen-
sis, & Brachiensis considerantes meditatione fre-
quenti, quod Statutis Insulae Brachie Domus Com-
munis iuxta Insulae carebat, quoniam ipsa Domo
di-

Brački statut
Hrvatski jezik

1797

Opći nastavni cilj:

- razumjeti da se jezikom prenose poruke i da oblik poruke ovisi o kontekstu (stvarnom i jezičnom)
- osposobiti se za komunikaciju različitim komunikacijskim stilovima

Glavni izvor – srednjovjekovni Brački statut

1. Uvod

- U radu na projektu sudjelovali su učenici šestog razreda. Projekt obuhvaća predmetna područja povijesti jezika te pisanog i usmenog izražavanja.

 - Rad na zadatcima trajao je deset nastavnih sati.

 - **Teme (PIP) Hrvatski jezik**
 - Početci hrvatske pismenosti
 - Čitanje s razumijevanjem neknjiževnih tekstova
 - Govorenje i slušanje
-

□ **Teme (kurikul) Građanski odgoj**

- uloga građana u uočavanju, istraživanju i rješavanju problema zajednice
 - zaštita zajedničkih interesa i dobrobiti – temelj opstanka i razvoja zajednice
 - njegovanje načela pravednosti, izgradnje demokratskih odnosa i zaštite zajedničke dobrobiti
 - suradnja i grupni rad u istraživanju i rješavanju zajedničkih problema (tema)
-

2. Motivacija za rad na projektu

- Metodom heurističkog razgovora utvrditi koliko učenici poznaju povijesno politička zbivanja iz prošlosti otoka
 - (Ilirsko razdoblje, romansko razdoblje, bizantska vlast, neretljanska vlast, razdoblje mletačke vlasti)
-

3. Pisana vježba

- Učenici su podijeljeni u skupine sa zadatkom pisanja sastavaka na temu „Kako se živjelo na Braču u srednjem vijeku?“
 - (Koliko je ljudi živjelo na otoku? Gdje su bila naselja? Kakve su bile kuće? Jesu li se ljudi razlikovali prema društvenom položaju? Tko je bio na vlasti? Čime su se ljudi bavili? Jesu li bili bogati ili siromašni? U kakvim su zajednicama živjeli? Jesu li imali neprijatelje? Jesu li bili povezani s kopnom? Je li bilo jednostavno doći do kopna?)
-

Rezultati rada

BRAĆE U IZEDNJEIT VIJEKU

Na Braću je u srednjem vijeku živjelo oko 2500 ljudi. Kuće su se najčešće gradile na brzinama ili blizu paljuna, na stobu ili usvoj biljaka. Kuće su se gradile kao kutac, bez vrata, najčešće u obliku krišnice.

Ljudi su se razlikovali po položaju. Na vidu su bili plemići. Nalazni njih su bili staklo, greda, stivo i ma. kroje su bili kametari. Plemići su "kupovali" landare

na obradku zemlje. Plemići su to dobili na vlasti je bio mladići. Ljudi su se najviše bavili staklo, greda, stivo i ma. kroje su bili kametari i staklo, greda, stivo i ma. kroje su bili kametari. Ljudi su velomom bili relativno svanarini. Neki su bili i besplatni ljudi. Živjeli su u malim selima od 10 do 15 kuća. U obitelji je bilo 5 do 7 članova. Najveći naprijetaji su bili 17. stoljeće. Da kopma su došli u rasulu. Živjeli su. Na putu da kopma usjate je vrebala opoznati od 17. stoljeća marmarice što nije bilo sigurno odloziti na kopma.

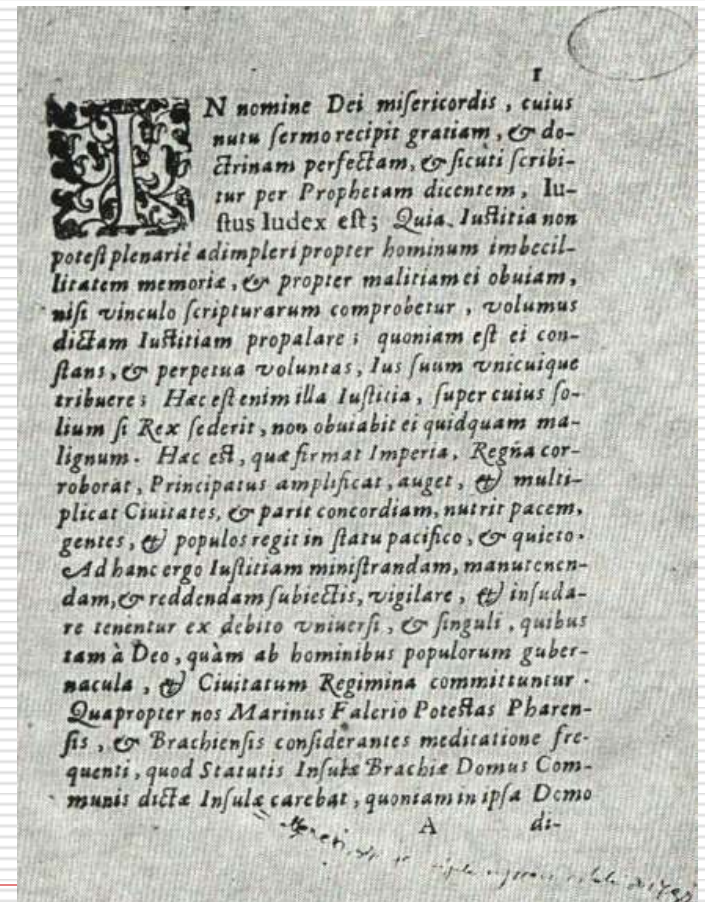
4. Upoznavanje s ključnim pojmom – zakon

- ❑ Učenici zapisuju vlastite asocijacije uz pojam zakon.
 - ❑ Razgovorom potičem učenike na promišljanje o potrebi stvaranja zakona.
 - ❑ (Čemu zakoni služe? Tko ih donosi? Što zakoni uređuju? Koji je najvažniji zakon u današnjem hrvatskom društvu? Koje današnje zakone poznajete? Što bi se dogodilo kad se zakoni ne bi poštivali?)
-

5. Upoznavanje s Bračkim statutom - osnovni podatci

- Brački statut je zbir zakonskih tekstova koji regulira običajno pravne norme otoka Brača.
 - Nastao je 1305. godine kao prijepis Statuta koji je 1277. godine izgorio u požaru. Sastavljen je zasigurno i ranije.
 - Autonomija bračke komune sastojala se u tome da je centralna vlast pod kojom se Brač u danom trenutku nalazio priznavala odredbe ovoga Statuta.
-

- Brački statut napisan je latinskim jezikom.

6. Upoznavanje s Bračkim statutom - rad na tekstu

- Učenici prema skupinama preuzimaju dijelove Statuta. Nakon prvog susreta s tekstem učenici kratko zapisuju kakav su tekst proučavali.
 - (Po čemu se tekst razlikuje od književnih tekstova? Kojom se tematikom bavi? Razlikuje li se jezik Statuta od standardnog jezika?)
-

7. Analiza zakona Bračkog statuta

- Učenici čitaju i proučavaju zakone. Grupiraju zakone prema područjima koje uređuju.
 - Stvaraju pet skupina zakona: obiteljski zakon, zakon o poljoprivredi, zakon o trgovini, kazneni zakon i zakon o upravi.
-

8. Analiza zakona prema područjima

- Učenici se razvrstavaju u nove skupine prema vlastitim sklonostima (Odbor za obiteljsko pravo, Odbor za poljoprivredno pravo, Odbor za trgovačko pravo, Odbor za kazneno pravo i Odbor za upravu).
 - Zadatak je svake skupine analizirati zakone prema zadanim smjernicama.
-

Primjer zadatka

- Zakon o poljoprivredi
 - Možemo li prema ovim zakonima utvrditi čime su se ljudi na otoku bavili?
 - Koja se pitanja, odnosi i problemi uređuju ovim zakonom?
 - Koga ovakvi zakoni štite?
 - Jesu li propisani zakoni strogi, blagi ili realni?
 - Odnose li se zakoni jednako na pučane i plemiće, domaće i strance na otoku?
-

9. Odabir zakona

- Učenici dogovorom odabiru zakone koji bi mogli vrijediti u današnjem društvu i dodatno ih proučavaju promišljajući kako ih prilagoditi sadašnjem trenutku.
-

10. Usporedba zakonskih tekstova

- Učenici analiziraju jezik Bračkog statuta i suvremenog zakonskog teksta
 - (Kakav je jezik uporabljen u zakonskim tekstovima? Kakav je leksik? Kakva je rečenica?)
-

11. Pisanje inačica zakona

- Prema proučenim tekstovima učenici sadržajno i jezično prilagođavaju odabrane zakone kako bi vrijedili u današnjem društvu.
-

Pisak u potpunosti

— Ako bi isto postupak stalo bez dodatnih članaka, novac bi plaćao iznosi (1000) kuna ukupno, od toga jedna trećina ide Općini, jedna trećina pripada braći, a jedna trećina članici stali (600000).

— Ako bi isto stalo u slučaju od 11 članaka bez dodatnih članaka, novac bi plaćao ukupno članici (1000) kuna, od toga jedna trećina ide Općini, jedna trećina pripada braći, a jedna trećina članici (600000).

Članak u potpunosti

— Ako bi ovaj zakon stao bez dodatnih članaka, novac bi plaćao iznosi (1000) kuna ukupno, od toga jedna trećina ide Općini, jedna trećina pripada braći, a jedna trećina članici (600000).

— U slučaju ukupno od 11 članaka bez dodatnih članaka, novac bi plaćao iznosi (1000) kuna ukupno, od toga jedna trećina ide Općini, jedna trećina pripada braći, a jedna trećina članici (600000).

Kaznena odredba

— Ako bi ovaj zakon stao bez dodatnih članaka, novac bi plaćao iznosi (1000) kuna ukupno, od toga jedna trećina ide Općini, jedna trećina pripada braći, a jedna trećina članici (600000).

— Ako bi ovaj zakon stao bez dodatnih članaka, novac bi plaćao iznosi (1000) kuna ukupno, od toga jedna trećina ide Općini, jedna trećina pripada braći, a jedna trećina članici (600000).

Pisak u potpunosti

— Ako bi ovaj postupak stao bez dodatnih članaka, novac bi plaćao iznosi (1000) kuna ukupno, od toga jedna trećina ide Općini, jedna trećina pripada braći, a jedna trećina članici (600000).

— Ako bi ovaj postupak stao bez dodatnih članaka, novac bi plaćao iznosi (1000) kuna ukupno, od toga jedna trećina ide Općini, jedna trećina pripada braći, a jedna trećina članici (600000).

Zakon u potpunosti

— Ako bi ovaj postupak stao bez dodatnih članaka, novac bi plaćao iznosi (1000) kuna ukupno, od toga jedna trećina ide Općini, jedna trećina pripada braći, a jedna trećina članici (600000).

— Ako bi ovaj postupak stao bez dodatnih članaka, novac bi plaćao iznosi (1000) kuna ukupno, od toga jedna trećina ide Općini, jedna trećina pripada braći, a jedna trećina članici (600000).

— Ako bi ovaj postupak stao bez dodatnih članaka, novac bi plaćao iznosi (1000) kuna ukupno, od toga jedna trećina ide Općini, jedna trećina pripada braći, a jedna trećina članici (600000).

12. Stvaranje Bračkog zakonika

- Odabrane tekstove učenici uvrštavaju u zajednički dokument – ***Brački zakonik.***

12. Analiza rada na projektu

- Razgovarajući s učenicima otkrivamo što su novo naučili i kako su se osjećali radeći na zadatcima.
-